

Brexit? Daar praten we niet over

Lia van Bekhoven

'Het opmerkelijkste aan de huidige discussie over Brexit is dat die niet gevoerd wordt', schrijft Lia Van Bekhoven vanuit Londen. 'Over twee weken stapt Groot-Brittannië uit de Europese boot en nog steeds is onduidelijk of ze een zwemvest meeneemt of zonder drijfattribuut het water inspringt. Wel zeker is dat het einde van het Europese lidmaatschap het VK de komende jaren, grondig zal veranderen. Maar of de Britten zich dat realiseren?'

De Britten hebben weinig benul van wat hen boven het hoofd hangt. Pas nu de havens dichtslibben (de combinatie covid, kerstmis en de brexit blijkt de perfecte formule voor chaos op de kades - *who knew?*) en huilerige berichten verschijnen over kerstcadeautjes die niet voor februari bezorgd gaan worden, dringt het hier en daar door dat de weg naar het nirwana van een soeverein VK vol staat met files vrachtwagens uit EU-landen.

Ik heb trouwens te doen met die vrachtwagenchauffeurs. Vanaf 1 januari is het niet langer mogelijk van een veerboot uit Calais de Doverse kade op te rijden en linea recta door te stomen naar het Britse achterland. Bestuurders moeten zich melden bij de douane. Hun papieren moeten worden nagekeken, hun goederen geïnspecteerd. Toen ze in Calais met het nieuwe systeem aan het proefdraaien waren, leidde dat in de buurt van Dover tot oponthoud. En niet alleen dat. Er bleek een pijnlijk tekort aan plekken waar bestuurders hun maag konden vullen en hun blaas legen. Het was de snelwegen van Zuidoost-Engeland aan te zien. Het graafschap Kent, dat de tuin van Engeland genoemd wordt vanwege zijn fruitboomgaarden, was de wc van Engeland geworden.

Een paar dagen geleden las ik dat een van de haastig aangelegde parkeerplaatsen die een deel van de 10.000 vrachtwagens moet opvangen die dagelijks Dover aandoen, niet tijdig gaat worden

opgeleverd. Het had de afgelopen weken namelijk onverwacht hard geregend. Het excuus is even lachwekkend als typerend. Waar het op neerkomt is dat Engeland niet voorbereid is op de breuk met de Europese club. Getuige ook de plaatselijke volksvertegenwoordiger die boos werd toen hij hoorde dat grote delen van zijn regio dat zwaar voor uittreding stemde, onder asfalt zou komen liggen. 'Dat was nooit de bedoeling van Brexit geweest', zei Michael Fallon tegen Radio Kent. Hij vermeldde er niet bij onder welke krijtrots hij de afgelopen jaren gezeten had.

En dan zijn er de extra douaneposten die nog niet gereed zijn. En een groot deel van de duizenden nieuwe marechaussees die de opleiding nog niet heeft afgerond. Nu is het begrijpelijk dat 70% van Britse bedrijven onvoorbereid zijn op de brexit. Zonder te weten of er nou wel of geen handelsakkoord komt is het lastig de juiste software te downloaden, onderdelen te bestellen en documenten in te vullen. Maar geen douane? Geen parkeerplaatsen? Geen café's en wc langs de weg? Als het referendum over Brexit een ding duidelijk maakte vier en een half jaar geleden, is het dat er een grens zou komen tussen het VK en de EU.

De gevolgen van de uittreding blijven, aan de vooravond van de onherroepelijke scheiding, goeddeels onbesproken. De Britten vermijden het omdat ze BOB's zijn. *Bored Of Brexit*. Brexit beu. De uittreding bleek een pijnlijke zaak. Brexit trok families uit elkaar en zette burens tegen elkaar op. Vriendschappen liepen erop stuk.

Britse politici kun je niet verwijten dat ze het debat uit de weg gaan, omdat ze nooit begonnen zijn het aan te kaarten. *Brexiters*, premier Boris Johnson voorop, hebben zich over uittreding enkel uitgelaten in jubeltermen. Aan de brexit zaten enkel voordelen. De Britten zouden alle voorrechten van de interne markt behouden. Een nieuw handelsakkoord met de EU zou een fluitje van een cent zijn. Die feitenvrije fantasie was een rem op de voorbereidingen voor de harde realiteit. Hoe kun je nieuwe grenzen gaan bouwen als jarenlang is volgehouden dat die er niet zouden komen? Debatten over de economische voor- en nadelen van de brexit zijn nooit gevoerd. Discussies over of de regering in Londen regio's als Cornwall moet gaan compenseren voor het verlies van Europese subsidie, niet gehouden. Hoeveel toegang tot visserijwateren is acceptabel en welke Europese regels zijn onverenigbaar met soevereine regels? Ze zijn doodgezwegen. Geen enkele minister, wetende dat *No Deal* economische kamikaze is, heeft zich publiekelijk tegen dat schrikbeeld verzet. Boris Johnson houdt vol dat het VK ook zonder akkoord 'geweldig welvarend' zal blijven.

De ontwrichting aan de grenzen over een paar weken zal, hoe dramatisch ook, niet eeuwig duren. De marechaussee zal greep op de zaak krijgen, de files zullen gereguleerd worden. Andere buitengrenzen met de EU zoals de Noorse, Turkse en Zwitserse functioneren ook. Maar de brexit zelf is voor de lange termijn. Uittreding gaat pas geleidelijk, als een langzaam leeglopende fietsband, leven uit de economie persen. De Engelse bank schat dat de toekomstige schade van Brexit twee keer zo hoog zal liggen als die van covid.

Pas dan, vermoed ik, gaan de discussies die nu gevoerd hadden moeten worden over uittreding een kans krijgen.